

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор закладу вищої освіти
з наукової роботи
Полтавського державного медичного
університету
професор Ігор КАЙДАШЕВ
« 23 » 2025 р.

**ВИСНОВОК ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА
ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ**

за результатами фахового семінару
при Полтавському державному медичному університеті щодо попередньої
експертизи дисертаційної роботи аспіранта кафедри анатомії людини
Полтавського державного медичного університету

МАКСИМЕНКА ОЛЕКСАНДРА СЕРГІЙОВИЧА

за темою:
**«Системний аналіз будови великого чепця білих щурів у нормі
та при експериментальному моделюванні перитоніту»**

поданої на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 222 – Медицина
(протокол № 2 від 23.01.2025 року)

‘Голова засідання - д.мед.н., професор Єрошенко Г.А.
Секретар засідання - к.б.н., доцент Соколенко В.М.

На засіданні були присутні: д.мед.н., професор, завідувач кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією Білаш С.М.; д.мед.н., професор, професор закладу вищої освіти кафедри гістології, цитології та ембріології Шепітько В.І.; д.мед.н., професор, професор закладу вищої освіти кафедри хірургії № 1 Ляховський В.І.; д.мед.н., професор, завідувач кафедри анатомії людини Гринь В.Г.; д.мед.н., професор, професор закладу вищої освіти кафедри анатомії людини Костиленко Ю.П.; д.мед.н., професор, професор закладу вищої освіти кафедри анатомії людини Шерстюк О.О.; д.мед.н., професор, завідувачка кафедри біології Єрошенко Г.А.; д.мед.н., професор, завідувач кафедри патофізіології Костенко В.О.; д.мед.н., професор, професор закладу вищої освіти кафедри патологічної анатомії та судової медицини Старченко І.І.; д.мед.н., професор, професор закладу вищої освіти кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією Проніна О.М.; д.мед.н., професор, завідувачка кафедри біологічної та біоорганічної хімії Непорада К.С.; д.мед.н., професор, завідувачка кафедри мікробіології, вірусології та імунології Лобань Г.А.; д.мед.н., доцент, професор закладу вищої освіти кафедри хірургії № 1 Лисенко Р.Б.; к.мед.н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри анатомії людини Свінцицька Н.Л.; к.мед.н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри анатомії людини Тихонова О.О.; к.мед.н., доцент, завідувач кафедри гістології, цитології та ембріології Стецук Є.В.; к.б.н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри гістології, цитології та ембріології Борута Н.В.; к.мед.н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри гістології, цитології та ембріології Вільхова О.В.; к.мед.н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією Коптев М.М.; к.мед.н., доцент, завідувач кафедри патологічної анатомії та судової медицини Прилуцький О.К.; к.мед.н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри патологічної анатомії та судової медицини Ройко Н.В.; к.б.н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри фізіології Соколенко В.М.

Всього присутніх: 22 особи.

Порядок денний:

Попередня експертиза дисертаційної роботи аспіранта кафедри анатомії людини Максименка Олександра Сергійовича за темою «**Системний аналіз будови великого чепця білих щурів у нормі та при експериментальному моделюванні перитоніту**» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 – Медицина.

Тема дисертації на здобуття ступеня доктора філософії затверджена на засіданні вченої ради стоматологічного факультету Полтавського державного медичного університету (протокол № 2 від 29 вересня 2021 року), на засіданні проблемної комісії «Фундаментальні дисципліни» Полтавського державного медичного університету (№ 2 від 13 жовтня 2021 року).

Дисертаційна робота була виконана на базі кафедри анатомії людини Полтавського державного медичного університету у рамках науково-дослідної теми «Морфо-функціональне вивчення внутрішніх органів людини та лабораторних тварин в різних аспектах експериментальної медицини», № державної реєстрації 0121U108258.

Науковий керівник – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри анатомії людини Полтавського державного медичного університету **Гринь Володимир Григорович**.

Рецензенти:

Шепітько Володимир Іванович – доктор медичних наук, професор, професор закладу вищої освіти кафедри гістології, цитології та ембріології Полтавського державного медичного університету, має 3 наукові публікації, опублікованих у фахових виданнях України за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача; не входив до складу разових спеціалізованих рад більше восьми разів протягом останнього року та не входить до числа близьких осіб здобувача; здобув ступінь доктора філософії (кандидата наук) більш ніж за три роки до дати створення разової спеціалізованої вченої ради.

Ляховський Віталій Іванович – доктор медичних наук, професор, професор закладу вищої освіти кафедри хірургії № 1 Полтавського державного медичного університету, має 3 наукові публікації, опублікованих у фахових виданнях України за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача; не входив до складу разових спеціалізованих рад більше восьми разів протягом останнього року та не входить до числа близьких осіб здобувача; здобув ступінь доктора філософії (кандидата наук) більш ніж за три роки до дати створення разової спеціалізованої вченої ради.

Слухали: аспіранта кафедри анатомії людини Максименка Олександра Сергійовича.

Рецензенти дали позитивні рецензії.

Було задано 27 запитань, на які здобувачем дані вичерпні відповіді.

У дискусії взяли участь: д.мед.н., професор, завідувач кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією Білаш С.М.; д.мед.н., професор, професор закладу вищої освіти кафедри гістології, цитології та ембріології Шепітько В.І.; д.мед.н., професор, професор закладу вищої освіти кафедри

хірургії № 1 Ляховський В.І.; д.мед.н., професор, завідувач кафедри анатомії людини Гринь В.Г.; д.мед.н., професор, завідувачка кафедри біології Єрошенко Г.А.; д.мед.н., професор, завідувач кафедри патофізіології Костенко В.О.; д.мед.н., професор, завідувачка кафедри мікробіології, вірусології та імунології Лобань Г.А.; д.мед.н., доцент, професор закладу вищої освіти кафедри хірургії № 1 Лисенко Р.Б.; к.мед.н., доцент, завідувач кафедри гістології, цитології та ембріології Стецук Є.В.; к.б.н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри гістології, цитології та ембріології Борута Н.В.; к.мед.н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією Коптев М.М.; к.мед.н., доцент, завідувач кафедри патологічної анатомії та судової медицини Прилуцький О.К.; к.б.н., доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри фізіології Соколенко В.М.

ВИСНОВОК

1. Актуальність теми.

Сучасна клінічна медицина досі зацікавлена в подальшому більш глибокому й усебічному пізнанні морфофункціональної сутності одного з найобширніших і унікальних у своєму роді утворів вісцеральної очеревини – великого чепця, що не має в людини інших аналогів. Практична зацікавленість зумовлена відомими в літературі морфологічними й експериментальними фактами, що свідчать про участь великого чепця в забезпеченні імунного нагляду над антигенним складом перитонеальної рідини за рахунок наявності в ньому лімфоїдних утворів, відомих під назвою молочних плям, закономірності розподілу яких у великому чепці й характер їхньої цитоархітекtonіки, як свідчать численні публікації, залишаються недостатньо вивченими.

Чимало питань стосуються також інших тканинних структур великого чепця, які представлені в ньому тісною асоціацією жирової тканини з кровоносними судинами, та її морфофункціонального зв'язку з молочними плямами.

Разом із тим не залишається поза увагою той відомий факт, що великий чепець, маючи мобільні властивості, здатний цілеспрямовано здійснювати тампонування різних ушкоджень органів черевної порожнини. Виникає запитання: чи має для цього чепець якісь спеціалізовані скорочувальні структури, чи, як вважають деякі автори, цей процес має пасивну природу?

З'ясування цих питань має пізнавальну цінність. Але в нашій роботі вони стають невід'ємними від виконання основної цільової установки, спрямованої на вивчення особливостей поведінки великого чепця у разі розвитку деяких форм перитоніту (асептичного й септичного), що є актуальною проблемою сучасної медицини.

Цілком очевидно, що виконання всього комплексу поставлених завдань у наш час можна здійснити тільки в експерименті на відповідних лабораторних

тваринах, серед яких найбільш прийнятними є білі щури, у яких великий чепець, за даними літератури, в мініатюрі подібний до людського. Попри доступність його вивчення, у літературі він представлений у вигляді уривчастих, мало пов'язаних між собою даних.

Тому нами передбачено всебічний підхід до виконання конкретних завдань, який передбачає вивчення цілісних анатомічних утворів на різних рівнях їхньої структурної організації, що вигідно відрізняє нашу роботу від аналогів у літературі.

2. Тема дисертації на здобуття ступеня доктора філософії затверджена на засіданні вченої ради стоматологічного факультету Полтавського державного медичного університету (протокол № 2 від 29 вересня 2021 року), на засіданні проблемної комісії «Фундаментальні дисципліни» Полтавського державного медичного університету (№ 2 від 13 жовтня 2021 року).

3. Зв'язок теми із державними або галузевими науковими програмами та планами робіт установи.

Дисертаційна робота є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри анатомії людини Полтавського державного медичного університету «Морфо-функціональне вивчення внутрішніх органів людини та лабораторних тварин в різних аспектах експериментальної медицини», № державної реєстрації 0121U108258. Автор є співвиконавцем даної роботи.

4. Особистий внесок здобувача у дисертації.

Дисертаційна робота є завершеним самостійним науковим дослідженням автора. За допомогою наукового керівника визначено напрямки наукової роботи. Автором проведено ліцензійний патентно-інформаційний пошук, проаналізовано сучасну наукову літературу за тематикою дослідження з використанням наукометричних баз «Scopus», «Web of science» та «Pubmed», узагальнено отримані літературні дані. Розроблено дизайн дослідження, сформульовано його мету та завдання, визначено об'єкт та предмет дослідження, а також обрано необхідні для реалізації завдань методи. Самостійно проведено експериментальні та гістологічні дослідження, здійснено статистичну обробку матеріалу, науковий аналіз та узагальнення отриманих результатів, написано розділи дисертаційної роботи. Основні положення, висновки й практичні рекомендації сформовано разом з науковим керівником. Підготовано до друку наукові праці та апробовано результати роботи на наукових конференціях з усними доповідями. Результати роботи та проведених досліджень впроваджені в науково-педагогічну роботу та навчальний процеси кафедр медичних закладів вищої освіти України та у роботу лікувально-діагностичних закладів. У наукових працях, опублікованих у співавторстві, дисертанту належить фактичний матеріал і основний творчий доробок.

Експериментальні та гістологічні дослідження виконані на базі експериментально-біологічної клініки-віварій (завідувач віварію – Г. Семенов), міжкафедральної науково-дослідно-навчальної морфологічної лабораторії (науковий керівник лабораторії – професор Г. Єрошенко) та кафедри анатомії людини (завідувач кафедри – професор В. Гринь) Полтавського державного медичного університету (м. Полтава).

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій.

Дисертаційна робота Максименка Олександра Сергійовича виконана з використанням сучасних інформативних методів дослідження великого чепця білих щурів савців, моделювання асептичного та септичного перитоніту, методи ін'єкції кровоносних судин фарбувальною масою, а саме тушшю з желатином, метод внутрішньоочеревинного введення активованого вугілля, методи епоксидної пластинації тканин, традиційні гістологічні методи, а також статистичний метод обробки даних.

Дослідження проводилось на базах експериментально-біологічної клініки-віварій Полтавського державного медичного університету, кафедри анатомії людини та міжкафедральною науково-дослідно-навчальною морфологічною лабораторією Полтавського державного медичного університету (м. Полтава).

Роботу виконано на підставі аналізу результатів, отриманих за допомогою різнобічних метричних і морфологічних методів вивчення 70 здорових білих щурів-самців репродуктивного періоду (5 місяців)

Організація дослідження і методи статистичного аналізу є методологічно вірними. Під час дослідження було зібрано достатньо матеріалу для проведення статистичного аналізу. Представлені автором положення і висновки обґрунтовані одержаними даними і є логічним наслідком результатів досліджень. Методи дослідження є адекватними для вирішення завдань, визначених у роботі. Статистичну обробку отриманих результатів проведено в повному обсязі, їх вірогідність не викликає сумнівів.

6. Характеристика первинної документації.

Комісія, затверджена наказом № 91-Н від 31 жовтня 2024 року у складі: Старченко Іван Іванович, доктор медичних наук, професор, професор закладу вищої освіти, кафедри патологічної анатомії та судової медицини (голова комісії); Костенко Віталій Олександрович, доктор медичних наук, професор завідувач кафедри патофізіології; Борута Наталія Володимирівна, кандидат біологічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри гістології, цитології та ембріології; Скрипник Валентина Павлівна головний метролог університету, які перевірили стан первинної документації та матеріалів дисертації Максименка Олександра Сергійовича та встановила, що документи представлені в повному обсязі,

оформлені необхідним чином (пронумеровані, прошнуровані, скріплені печаткою). Порушень у веденні та оформленні первинних документів не знайдено.

Цифровий матеріал у перевірених комісією документах повністю базується на фактичному матеріалі проведених здобувачем досліджень.

Використані методи дослідження відповідають сучасним вимогам, адекватні меті роботи і поставленим завданням.

7. Висновок комісії з питань біомедичної етики.

Комісією з етичних питань та біоетики Полтавського державного медичного університету (протокол № 232 від 24 листопада 2024 р.) встановлено, що проведені наукові дослідження відповідають етичним вимогам, порушень морально-етичних норм при проведенні науково-дослідної роботи не виявлено. Усі експериментальні дослідження і неминуче пов'язану з ними евтаназію тварин проводили з дотриманням вимог «Європейської конвенції щодо захисту хребетних тварин, які використовуються в експерименті та інших наукових цілях» (Страсбург, 1986 р.), Гельсінської декларації про гуманне ставлення до тварин, Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» (Київ, 2006 р.) зі змінами, вимог міжнародних рекомендацій проведення медико-біологічних досліджень, вимог Закону України «Про проведення клінічних досліджень» № 218 від 01.11.2000 р. зі змінами, вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 286 від 27.12.2001 р. зі змінами, наказів МОЗ України і вимог Етичного кодексу лікаря України та Етичного кодексу вченого України.

8. Наукова новизна роботи.

У дослідженні одержано нові дані й уточнено наявні знання щодо чинних уявлень про будову великого чепця білих щурів із використанням у роботі всебічного підходу морфологічного аналізу, який дозволив представити великий чепець білих щурів-самців у цілісному вигляді, визначивши його форму, складові тканинні структури, а також основні метричні параметри, без яких не можна розраховувати на отримання конкретних результатів при плануванні певних експериментальних досліджень. До них належать:

Розширені й доповнені наукові поняття про морфофункціональне трактування основних структурних компонентів великого чепця, названих нами судинно-жировими аркадами, з якими асоційовані лімфоїдні вузлики, що називаються в літературі молочними плямами.

Уперше дано вичерпний опис інших частин великого чепця, які названі нами серозно-сіткоподібними перетинками, оскільки вони зв'язують між собою судинно-жирові аркади.

Установлено, що в петлястих тяжках серозно-сіткоподібних перетинок наявні скорочувальні елементи, за допомогою яких великий чепець має

здатність активно змінювати свою форму й положення в очеревинній порожнині у відповідь на антигенні стимули й ушкодження відповідних органів.

Актуальним нововведенням дослідження стало те, що в процесі експериментального моделювання асептичного і септичного перитоніту в білих щурів-самців було виявлено два інші похідні вісцеральної очеревини, які, як виявилось в процесі додаткового морфологічного вивчення, подібні до будови великого чепця. Оскільки вони починаються від придатків яєчок, ми назвали їх епідидимальними чепцями.

Уперше звернено особливу увагу на те, що епідидимальні чепці спільно з великим чепцем беруть участь і в адгезії кетгутового імплантата (збудник асептичного перитоніту), і в тампонаді перфорованої сліпої кишки, тобто за ініціального фактора розвитку септичного перитоніту. Тільки в тому й іншому випадку ці три чепці задіяні в різних часткових співвідношеннях між собою.

Уперше в практиці експериментального моделювання асептичного перитоніту використовували імплантацію в очеревинну порожнину тварин ксеногенного субстрату – клубочків кетгутової нитки, яка використовується, як шовний матеріал при внутрішньопорожнинних операціях, що дало можливість детально простежити її деструктивні зміни в процесі відторгнення.

Доведено, що наявний у літературі вираз «розсмоктування» шовного матеріалу принципово неправильний, оскільки цей процес є наслідком активної дії місцевої імунної системи на чужорідний субстрат, що підлягає поступовій резорбції та елімінації з організму, знаменуючи собою тліючий перебіг запального процесу в очеревинній порожнині.

Отже, підсумовуючи викладене вище, результати проведених наших досліджень теоретично та практично забезпечують подальший прогрес в пізнанні морфологічних особливостей будови великого чепця білих щурів, а також досліджують реакцію його місцевої імунної системи залежно від асептичного й септичного запалення очеревини в експерименті.

9. Теоретичне значення.

У дисертації наведене теоретичне узагальнення результатів нового вирішення наукового завдання, що полягає в всебічному вивченні будови великого чепця білих щурів і характеру його участі в механізмах реалізації реакцій імунної системи у відповідь на місцеві антигенні й патогенні фактори.

10. Відповідність вимогам до оформлення дисертації.

Дисертаційна робота викладена на 270 сторінках комп'ютерного тексту, з яких основного тексту 173 сторінок, що складається з анотації українською і англійською мовами, переліку наукових праць здобувача, опублікованих за темою дисертаційної роботи, вступу, огляду літератури, розділу матеріалів і методів дослідження, двох розділів власних досліджень, аналізу та

узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій, переліку літературних джерел (який представлений на 36 сторінках включає 323 літературних джерела, з яких 262 латиницею і 61 кирилицею) та додатків. Текст дисертації ілюстрований 2 таблицями та 77 рисунками.

Дисертація повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 із змінами, внесеними Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019 р. та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

11. Практичне значення роботи.

Викладені в дисертації нові фактичні дані про морфологічні особливості будови великого чепця білих щурів, а також реакцію його місцевої імунної системи залежно від асептичного й септичного перитоніту в експерименті, які забезпечують коректний підхід до розв'язання певних проблем експериментальної медицини. У зв'язку з цим отримані результати при морфологічному вивченні великого чепця й особливо якісні макро- та мікрофотографії заслуговують на впровадження в навчальний процес на кафедрах морфологічного профілю.

Під час експериментального моделювання асептичного і септичного запалення очеревини у білих щурів-самців було виявлено два похідних вісцеральної очеревини пов'язаних з придатками яєчок, названі нами епідидимальними чепцями, які гомологічні великому чепцю, що дозволяє суттєво розширити уявлення про похідні вісцеральної очеревини білих щурів-самців.

З точки зору клінічної медицини заслуговують уваги результати вивчення особливостей поведінки великого чепця при асептичному та септичному перитоніті, що є актуальною проблемою сучасної медицини і привертають увагу практикуючих лікарів й науковців різних спеціальностей.

Керуючись цими положеннями, результати роботи та проведених досліджень впроваджені в науково-педагогічну роботу та навчальний процес кафедр: нормальної анатомії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (м. Львів); анатомії людини Івано-Франківського національного медичного університету (м. Івано-Франківськ); кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії, медичної біології, фармакогнозії, ботаніки та гістології Дніпровського державного медичного університету (м. Дніпро); анатомії людини, анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією, гістології, цитології та ембріології,

біології, фізіології, патофізіології, патологічної анатомії та судової медицини Полтавського державного медичного університету (м. Полтава).

Розроблено спосіб дослідження тинкторіальних властивостей кетгуту, який включає етапи виготовлення гістологічних препаратів для подальшого мікроскопічного дослідження (одержано патент на корисну модель № 156019 «Спосіб дослідження тинкторіальних властивостей кетгуту»); спосіб виготовлення препарату великого чепця білих щурів для вивчення ангіоархітектоніки молочних плям, що включає використання гематоксиліну на етапі фарбування зразка великого чепця для ідентифікації молочних плям (одержано патент на корисну модель № 156018 «Спосіб виготовлення препарату великого чепця білих щурів для вивчення ангіоархітектоніки молочних плям»); спосіб ідентифікації молочних плям великого чепця, що включає дослідження наявності молочних плям у структурі препарату тканини великого чепця (одержано патент на корисну модель № 154803 «Спосіб ідентифікації молочних плям великого чепця») та патент на корисну модель № 141481 «Спосіб дослідження гемомікроциркуляторного русла великого чепця білих щурів», який дозволяє отримати дані про типовий конструктивний принцип організації гемомікроциркуляторного русла великого чепця білих щурів та провести його стереологічний аналіз.

12. Повнота опублікування результатів дисертації.

За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 42 наукові праці, з яких: 6 публікацій, що опубліковані в наукових фахових виданнях, затверджених МОН України, з них 1 публікація – у виданні, рецензованому наукометричною базою Web of Science, 1 стаття моноавторська; 6 публікацій опубліковані в науковому періодичному виданні Європейського Союзу з напрямку, з якого підготовлено дисертацію, що входить до наукометричної бази Scopus (з яких 1 публікація Q1, 1 публікація Q2, 2 публікації – Q3 та дві Q4); 11 публікацій у збірках матеріалів Всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій і конгресів, з яких 1 закордонна. Отримано 6 патентів України на корисну модель, 5 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір, 4 нововведення для впровадження у сферу охорони здоров'я, 4 реєстраційні картки технології.

Повнота опублікування результатів дисертації повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 із змінами, внесеними Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019 р. та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

13. Апробація результатів дисертації.

Основні наукові положення дисертаційної роботи викладені на міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних конгресах, симпозіумах і конференціях, а саме: Всеукраїнська науково-практична конференція «Медична наука – 2024». (05 грудня 2024, Полтава, Україна, отримано Диплом I ступеню); Всеукраїнська наукова конференція з міжнародною участю «Актуальні питання морфології», присвяченої 100-річчю від дня народження професора Лева Михайловича Личковського (17 травня 2024, Львів, Україна); Всеукраїнська науково-практична конференція «Медична наука – 2023». (01 грудня 2023, Полтава, Україна, отримано Диплом II ступеню); Всеукраїнський форум молодих вчених з міжнародною участю “Молодь – медицині майбутнього” (19-20 червня 2023, Одеса, Україна); Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Тканинні реакції в нормі, експерименті та клініці», присвячена пам’яті професора Юрія Чайковського, (8-9 червня 2023 року, Київ, Україна); Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Морфогенез та регенерація», III Жутаєвські читання, (20-21 квітня 2023, Полтава, Україна); Шоста Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Теорія та практика сучасної морфології», (9-11 листопада 2022 року, Дніпро, Україна); 53-й Міжнародний конгрес з Анатомії та 58-й Лойда Симпозіум з Гістохімії – MORPHOLOGY 2022, (11-13 вересня 2022, Градець Кралове, Чехія); Перший Український міжнародний морфологічний симпозіум «Новітні досягнення клінічної анатомії і оперативної хірургії в розвитку сучасної медицини і стоматології», (16-17 червня 2022 року, Полтава, Україна).

14. Особистий внесок здобувача до наукових праць.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. V. Hryn, Yu. Kostylenko, O. Maksymenko, N. Svintsytska, V. Bilash, O. Tykhonova, Y. Tarasenko. Morphology of Catgut Implant Destruction in the Peritoneal Cavity of Male White Rats. *Journal of Morphological Sciences*. 2024;41:154-160 DOI: 10.51929/jms.41.154.2024 (Автором сформульовано мету та завдання дослідження, проведено збір даних та їх аналіз, підготовлено текст статті) **Scopus, Q4**.

2. Hryn V, Maksymenko O, Stupak D. Morphological differences between the lesser and the greater omenta in albino rats. *Annals of Anatomy - Anatomischer Anzeiger*. 2024;256:152299 DOI: <https://doi.org/10.1016/j.aanat.2024.152299>. (Автором сформульовано мету та завдання дослідження, проведено збір даних та їх аналіз, підготовлено текст статті) **Scopus, Q2**.

3. Hryn V, Maksymenko O. Morphological Characteristics of the Results of Experimental Modeling of Septic Peritonitis. *International Journal of Morphology*. 2024;42(2):446-51 DOI: <http://dx.doi.org/10.4067/S0717-95022024000200446> (Автором сформульовано мету та завдання дослідження, проведено збір даних та їх аналіз, підготовлено текст статті) **Scopus, Q3**.

4. Yu.P. Kostylenko, V.H. Hryn, O.S. Maksymenko, V.P. Bilash, N.L. Svintsytska, Ya.O. Brovarnyk, D.S. Stupak. Similarities and differences between peyer's patches of the small intestine and milky spots of the greater omentum of white rats. *Azerbaijan Medical Journal*. 2023;4:126–133 DOI: 10.34921/amj.2023.4.018. *(Автором сформульовано мету та завдання дослідження, проведено збір даних та їх аналіз, підготовлено текст статті) Scopus, Q4.*
5. Hryn V, Kostylenko Y, Maksymenko O. The greater omentum and similar serous formations of testis in male white rats. *Folia Morphologica*. 2023;82(4):854-61 DOI: 10.5603/FM.a2022.0095 *(Автором сформульовано мету та завдання дослідження, проведено збір даних, їх статистичну обробку й аналіз, підготовлено текст статті) Scopus, Q3.*
6. Hryn V, Kostylenko Y, Maksymenko O. General Morphological Characteristics of the Results of Experimental Modeling of Aseptic Peritonitis. *Annals of Anatomy - Anatomischer Anzeiger*. 2023;250:152160 DOI: [10.1016/j.aanat.2023.152160](https://doi.org/10.1016/j.aanat.2023.152160). *(Автором сформульовано мету та завдання дослідження, проведено збір даних, їх статистичну обробку й аналіз, підготовлено текст статті) Scopus, Q1.*
7. Hryn V, Kostylenko Y, Maksymenko O, Tykhonova O, Tarasenko Y, Korchan N. Microscopic structure and the process of formation of milky spots of the greater omentum of white rats. *World of Medicine and Biology*. 2023;3(85):200-205 DOI: 10.26724/2079-8334-2023-3-85-200-205. *(Автором сформульовано мету та завдання дослідження, проведено збір даних, їх обробку й аналіз, підготовлено текст статті) Web of Science, Q4.*
8. Максименко ОС, Гринь ВГ. Способи та результати вивчення структури й тинкторіальних властивостей кетгутуової нитки. *Проблеми екології та медицини*. 2023;27(1-2):13-6 DOI: [10.31718/mer.2023.27.1-2.04](https://doi.org/10.31718/mer.2023.27.1-2.04). *(фахове видання України)(Автором сформульовано мету та завдання дослідження, проведено збір даних, їх статистичну обробку й аналіз, підготовлено текст статті)*
9. Максименко ОС, Гринь ВГ. Великий чепець білих щурів: структурно-функціональна характеристика та його роль при перитоніті. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2023;8(1):22-9 DOI: [10.26693/jmbs08.01.022](https://doi.org/10.26693/jmbs08.01.022) *(фахове видання України) (Автором сформульовано мету та завдання дослідження, проведено збір даних, їх статистичну обробку й аналіз, підготовлено текст статті).*
10. Гринь ВГ, Максименко ОС. Морфофункціональна характеристика проміжних ділянок великого чепця білих щурів. *Науковий вісник Ужгородського університету Серія «Медицина»*. 2023;1(67):68-74 DOI: [10.32782/2415-8127.2023.67.12](https://doi.org/10.32782/2415-8127.2023.67.12). *(фахове видання України) (Автором сформульовано мету та завдання дослідження, проведено збір даних, їх статистичну обробку й аналіз, підготовлено текст статті).*
11. Максименко ОС. Структурна організація судинно-жирових аркад великого чепця білих щурів. *Морфологія*. 2022;16(3):61-8 DOI: [10.26641/1997-9665.2022.3.61-68](https://doi.org/10.26641/1997-9665.2022.3.61-68). *(фахове видання України) (Автором сформульовано мету та завдання дослідження, проведено збір даних, їх статистичну обробку й аналіз, підготовлено текст статті).*

12. Максименко ОС, Гринь ВГ, Костиленко ЮП. Загальний план будови та принципи морфометричного аналізу великого чепця білих щурів. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник української медичної стоматологічної академії. 2022;22(1(77)):105-10 DOI: 10.31718/2077-1096.22.1.105. *(фахове видання України)* (Автором сформульовано мету та завдання дослідження, проведено збір даних, їх статистичну обробку й аналіз, підготовлено текст статті).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

13. Максименко О. Ефективність експериментальних методів моделювання септичного та асептичного запалення очеревини // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Медична наука – 2024». (05 грудня 2024 року). Полтава. 2024. С. 62-63. **(усна доповідь)**. *(Здобувачем проведено аналіз літератури, збір матеріалу, статистичну обробку та аналіз результатів, підготовку тез до друку)*.

14. Максименко О., Гринь В., Костиленко Ю. Особливості експериментального моделювання асептичного та септичного запалення очеревини у білих щурів // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю «Актуальні питання морфології», присвяченої 100-річчю від дня народження професора Лева Михайловича Личковського. (17 травня 2024 року). Львів. 2024. С. 79-81. **(усна доповідь)** *(Здобувачем проведено аналіз літератури, збір матеріалу, статистичну обробку та аналіз результатів, підготовку тез до друку)*.

15. Максименко ОС. Результати експериментального моделювання асептичного перитоніту у білих щурів // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Медична наука – 2023». (01 грудня 2023 року). Полтава. 2023. С. 73-74. **(усна доповідь)** *(Здобувачем проведено аналіз літератури, збір матеріалу, статистичну обробку та аналіз результатів, підготовку тез до друку)*.

16. Maksymenko OS, Hryn VH. Structural and tinctorial characteristics of catgut thread // Матеріали науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю «Сучасні проблеми вивчення медико-екологічних аспектів здоров'я людини». (19-20 жовтня 2023 року). Полтава. 2023. С. 191-192. *(Здобувачем проведено аналіз літератури, збір матеріалу, статистичну обробку та аналіз результатів, підготовку тез до друку)*.

17. Максименко ОС, Гринь ВГ. Морфогенез та цитоархітектоніка молочних плям великого чепця білих щурів // Матеріали І-го Всеукраїнського форуму молодих вчених з міжнародною участю “Молодь – медицині майбутнього”. (22-23 червня 2023 року). Одеса. 2023. С. 16-17. **(усна доповідь)** *(Здобувачем проведено аналіз літератури, збір матеріалу, статистичну обробку та аналіз результатів, підготовку тез до друку)*.

18. Максименко ОС, Гринь ВГ. Морфофункціональні особливості експериментального моделювання септичного перитоніту у білих щурів // Науково-практичне видання Український науково-медичний молодіжний журнал. Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Тканинні реакції в нормі, експерименті та клініці» присвячена пам'яті професора Юрія Чайковського. (8-9 червня 2023 року). Київ. С. 125-126. **(усна**

доповідь) (Здобувачем проведено аналіз літератури, збір матеріалу, статистичну обробку та аналіз результатів, підготовку тез до друку).

19. Максименко ОС, Гринь ВГ. Морфологічні особливості серозно-сіткоподібних перетинок великого чепця білих щурів // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Морфогенез та регенерація» (III жутаєвські читання) (20-21 квітня 2023 року). Полтава, 2023. С. 45-46. *(усна доповідь)* (Здобувачем проведено аналіз літератури, збір матеріалу, статистичну обробку та аналіз результатів, підготовку тез до друку).

20. Гринь ВГ, Максименко ОС. Архітектоніка судинно-жирових аркад великого чепця білих щурів // Матеріали шостої науково-практичної конференції з міжнародною участю «Теорія та практика сучасної морфології». (9-11 листопада 2022 року). Дніпро. 2022. С. 47. *(усна доповідь)* (Здобувачем проведено аналіз літератури, збір матеріалу, статистичну обробку та аналіз результатів, підготовку тез до друку).

21. Maksymenko OS. Structural organization of the vascular-fatty arcades of the greater omentum of white rats // Матеріали шостої науково-практичної конференції з міжнародною участю «Теорія та практика сучасної морфології». (9-11 листопада 2022 року). Дніпро. 2022. С. 92-93. *(Здобувачем проведено аналіз літератури, збір матеріалу, статистичну обробку та аналіз результатів, підготовку тез до друку).*

22. Maksymenko O, Hryn V. Additional omentums of white male rats // Materials of 53rd International Congress on Anatomy and 58th Lojda Symposium on Histochemistry (September 11-13, 2022). Hradec Kralove. 2022. P. 91. *(усна доповідь)* (Здобувачем проведено аналіз літератури, збір матеріалу, статистичну обробку та аналіз результатів, підготовку тез до друку).

23. Максименко ОС, Гринь ВГ. Аспекти морфометричного аналізу великого чепця білих щурів // Вісник проблем біології і медицини: Перший Український міжнародний морфологічний симпозиум «Новітні досягнення клінічної анатомії і оперативної хірургії в розвитку сучасної медицини і стоматології» (16-17 червня 2022 року). Полтава. 2022. 2(164):38-9. *(усна доповідь)* (Здобувачем проведено аналіз літератури, збір матеріалу, статистичну обробку та аналіз результатів, підготовку тез до друку).

Патенти на корисну модель:

24. Деклараційний патент України на корисну модель № UA 158081. Спосіб дослідження великого чепця білих щурів при асептичному перитоніті / В.Г. Гринь, Ю.П. Костиленко, О.С. Максименко; заявник і патентовласник Полтавський державний медичний університет. – u 2023 04943; заявл. 20.10.2023; опубл. 01.01.2025, Бюл. № 1.

25. Деклараційний патент України на корисну модель № UA 158079. Спосіб епоксидної пластинації шовного матеріалу для виготовлення шліфів / В.Г. Гринь, Ю.П. Костиленко, О.С. Максименко, Д.С. Ступак; заявник і патентовласник Полтавський державний медичний університет. – u 2023 02584; заявл. 29.05.2023; опубл. 01.01.2025, Бюл. № 1.

26. Деклараційний патент України на корисну модель № UA 155161. Спосіб дослідження гемомікроциркуляторного русла великого чепця білих

щурів / В.Г. Гринь, О.С. Максименко, Я.О. Броварник; заявник і патентовласник Полтавський державний медичний університет. – у 2023 02582; заявл. 29.05.2023; опубл. 24.01.2024, Бюл. № 4.

27. Деклараційний патент України на корисну модель № UA 156019. Спосіб дослідження тинкторіальних властивостей кетгуту / В.Г. Гринь, О.С. Максименко, Д.С. Ступак; заявник і патентовласник Полтавський державний медичний університет. – у 2023 02583; заявл. 29.05.2023; опубл. 01.05.2024, Бюл. № 18.

28. Деклараційний патент України на корисну модель № UA 156018. Спосіб виготовлення препарату великого чепця білих щурів для вивчення ангіоархітектоніки молочних плям / В.Г. Гринь, О.С. Максименко, Ю.П. Костиленко, В.П. Білаш; заявник і патентовласник Полтавський державний медичний університет. – у 2023 01743; заявл. 17.04.2023; опубл. 01.05.2024, Бюл. № 18.

29. Деклараційний патент України на корисну модель № UA 154803. Спосіб ідентифікації молочних плям великого чепця / В.Г. Гринь, О.С. Максименко, Д.В. Лічман; заявник і патентовласник Полтавський державний медичний університет. – у 2023 01766; заявл. 17.04.2023; опубл. 20.12.2023, Бюл. № 51.

Реєстраційні картки технології:

30. Реєстраційна картка технології № 0622U000052. Технологія визначення площі великого чепця / заяв. В. Г. Гринь, Ю. П. Костиленко, О. С. Максименко; власник Полтавський державний медичний університет. – № Держреєстрації НДДКР : 0121U108258. – Дата реєстрації : 22.02.2022.

31. Реєстраційна картка технології № 0622U000071. Технологія визначення товщини великого чепця / заяв. В. Г. Гринь, Ю. П. Костиленко, О. С. Максименко; власник Полтавський державний медичний університет. – № Держреєстрації НДДКР : 0121U108258. – Дата реєстрації : 24.05.2022.

32. Реєстраційна картка технології № 0622U000072. Технологія моделювання септичного перитоніту / заяв. В. Г. Гринь, Ю. П. Костиленко, О. С. Максименко; власник Полтавський державний медичний університет. – № Держреєстрації НДДКР : 0121U108258. – Дата реєстрації : 24.05.2022.

33. Реєстраційна картка технології № 0623U000001. Технологія тотального забарвлення великого чепця білих щурів розчином гематоксиліну-еозину для ідентифікації молочних плям/заяв. ВГ Гринь, ЮП Костиленко, ОС Максименко; власник Полтавський державний медичний університет. – № Держреєстрації НДДКР: 0121U108258.–Дата реєстрації: 09.01.2023.

Свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір:

34. Гринь В.Г., Максименко О.С., Ступак Д.С. Morphological differences between the lesser and the greater omenta in albino rats. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 129764 від 10.09.2024

35. Гринь В.Г., Костиленко Ю.П., Максименко О.С. General Morphological Characteristics of the Results of Experimental Modeling of Aseptic Peritonitis. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 125088 від 28.03.2024

36. Костиленко Ю.П., Гринь В.Г., Максименко О.С., Білаш В.П., Свінцицька Н.Л., Броварник Я.О., Ступак Д.С. Similarities and differences between peyer's patches of the small intestine and milky spots of the greater omentum of white rats. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 125087 від 26.03.2024

37. Гринь В.Г., Костиленко Ю.П., Максименко О.С. The greater omentum and similar serous formations of testis in male white rats. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 124023 від 21.02.2024

38. Гринь В.Г., Максименко О.С. Morphological characteristics of the results of experimental modeling of septic peritonitis. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 126833 від 28.05.2024

Наукова (науково-технічна) продукція, призначена для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я (нововедення):

39. Технологія тотального забарвлення великого чепця білих щурів розчином гематоксиліну-еозину для ідентифікації молочних плям : реєстр № 164/10/24 / В. Г. Гринь, Ю. П. Костиленко, О. С. Максименко // Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. – 2024. – Вип. 10. – С. 223–224.

40. Технологія визначення товщини великого чепця: реєстр № 161/10/24 / В. Г. Гринь, Ю. П. Костиленко, О. С. Максименко // Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. – 2024. – Вип. 10. – С. 219–221.

41. Технологія визначення площі великого чепця: реєстр № 160/10/24 / В. Г. Гринь, Ю. П. Костиленко, О. С. Максименко // Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. – 2024. – Вип. 10. – С. 2018–219.

42. Технологія моделювання септичного перитоніту: реєстр № 163/10/24 / В. Г. Гринь, Ю. П. Костиленко, О. С. Максименко // Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. – 2024. – Вип. 10. – С. 222–223.

15. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту.

Дисертаційна робота Максименка Олександра Сергійовича відповідає спеціальності 222 – Медицина.

16. Характеристика здобувача, його творчий шлях у науці, ступінь його наукової зрілості тощо.

Максименко Олександр Сергійович, 1993 року народження, освіта вища.

У 2016 році закінчив з відзнакою медичний факультет Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія» за спеціальністю «Лікувальна справа».

З 2016 по 2019 рр. навчався в інтернатурі зі спеціальності «Дитяча хірургія» в Українській медичній стоматологічній академії.

З 2021 року навчається в очній (вечірній) аспірантурі на кафедрі анатомії людини Полтавського державного медичного університету, за час навчання на аспірантурі здобувач набув теоретичні знання, уміння, навички та відповідні компетентності, передбачені освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії в Полтавському державному медичному університеті зі спеціальності 222 – Медицина, оволодів методами сучасних клініко-лабораторних, функціональних досліджень, методами планування, організації та проведення експериментів на тваринах, узагальнення та аналізу одержаних результатів, підготовки оригінальних наукових публікацій, оформлення дисертаційної роботи.

У 2023 році став лауреатом іменної стипендії Полтавської міської ради молодим вченим закладів вищої освіти та наукових установ м. Полтава.

В 2024 році лауреат стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених а також лауреат стипендії імені Героя Небесної Сотні, Героя України – Ігоря Сердюка призначену для учнів, студентів і молодих учених Полтавщини.

У своїй роботі дотримується принципів біомедичної етики та академічної доброчесності. Користується авторитетом у співробітників університету та здобувачів вищої освіти.

17. Результати перевірки на наявність неправомірних запозичень.

Полтавський державний медичний університет має внутрішню систему перевірки академічних текстів на наявність запозичень. Академічні тексти перевіряються на основі Положення «Про порядок перевірки у Полтавському державному медичному університеті текстових документів – магістерських, кандидатських і докторських дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність плагіату», що базується на чинному законодавстві України. Публікації та дисертаційна робота Максименка Олександра Сергійовича не містять виявлених текстових та інших запозичень.

Рекомендації щодо офіційного захисту. На основі представленої дисертаційної роботи, прилюдного її обговорення, відповідей на запитання та відгуків офіційних рецензентів учасники фахового семінару при Полтавському державному медичному університеті вважають, що дисертаційна робота здобувача ступеня доктора філософії кафедри анатомії людини Максименка Олександра Сергійовича за темою **«Системний аналіз будови великого чепця білих щурів у нормі та при експериментальному моделюванні перитоніту»** є закінченим науковим дослідженням, що вирішує наукове завдання, яке полягає в всебічному вивченні будови великого чепця білих щурів і характеру

його участі в механізмах реалізації реакцій імунної системи у відповідь на місцеві антигенні й патогенні фактори.

Дисертація повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 із змінами, внесеними Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019 р. та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 та може бути представлена до офіційного захисту зі спеціальності 222 – Медицина.

Висновок прийнято одностайно.

Голова фахового семінару,
д.мед.н., професор

Галина ЄРОШЕНКО

Секретар фахового семінару,
к.б.н., доцент

Валентина СОКОЛЕНКО